Arousal og sansebearbejdning

- til udarbejdelse af hypoteser

Dato for udfyldelse:	
Borgers navn:	
Udfyldt af:	

Formål:
Formålet med nedenstående skema er at undersøge, hvilke mulige udfordringer af arousal eller sansemæssig karakter, der kan understøtte og belyse sammenhænge med adfærdsmæssige udfordringer, samt kontekstens betydning derfor

Anvendelse:
Læs spørgsmålet i skemaet og sæt kryds i det felt, der bedst beskriver jeres oplevelse af borgers adfærd. I feltet uddybning, beskriver I, i hvilke situationer I ser nævnte adfærd, samt jeres faglige overvejelser for jeres svar.

Resultat og tolkning:
Skemaet er et pædagogisk strukturerende observationsredskab, der er undersøgende på:

- Hvordan personalet oplever borgers (grundlæggende) arousal niveau samt evne til sansebearbejdning
- Kontekster og relationers betydning for arousal, arousalregulering og sansebearbejdning.

Flere afkrydsede punkter, der optræder under sammen kolonne, kan føre til arbejdshypoteser om arousal eller sansebearbejdningsudfordringer.

Arbejdshypotesen kan kalde på en tværfagligt pædagogisk indsats, fx samarbejde med en ergo- eller fysioterapeut, gennem yderligere systematisk observation.

Inspireret af: Reisman, Judith H. & Hanschu, Bonnie (1990):"Sensory Integration Inventory for Adults with Developmental Disabilities. User`s Guide". PDP Press, Hugo, MN, Ayres, Jean, A. (2007, 2.udg.): Sanseintegration hos børn. Kbh.: Hans Reitzels Forlag

Arousal (hjernens grad af vågenhed)

UDDYBNING: Beskriv dine faglige overvejelser/begrundelser for dit svar, og i hvilke situationer du eventuelt ser det.

Hypoarousal	**Gør det**	**Nogle gange**	**Gør det ikke**	**Ved ikke**
Har svært ved at fastholde opmærksomheden eller falder hen ved stillesiddende og rutineprægede aktiviteter, fx TV, måltider, buskørsel eller monoton aktivitet	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Falder let i søvn, sover ofte længe og har svært ved at komme op og i gang om morgenen	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Reagerer forsinket på sansepåvirkninger	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Nedsat reation på impulser fra kroppen, fx sult, tørst, tissetrang	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Eventuelle kompenserende/regulerende strategier				
Opsøger hyppigt stimuli i omgivelserne	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Opsøger stimuli i omgivelserne i form af kontakt med andre, hensigtsmæssig såvel som uhensigtsmæssig	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Vil gerne have flere stimuli kørende samtidig (Fx Tv, radio mm.)	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Viser motorisk uro i stimulibegrænset miljø fx med hyppige stillingsskift, taler meget, laver lyde, bevægelser mm.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Hyperarousal	Gør det	Nogle gange	Gør det ikke	Ved ikke
Afledes konstant og forstyrres af stimuli i omgivelserne	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Udviser høj aktivitet/uro ved mange og varierede stimuli i omgivelserne	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Påvirkes og smittes let af stemninger, herunder egne og andres følelser	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Fungerer bedst i mindre og afskærmede sammenhænge	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Udviser fysisk anspændthed	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Øget opmærksomhed (scanner) på stimuli i omgivelserne	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Forøget reaktion på impulser fra kroppen, fx tørst, tissetrang, sult	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Eventuelle kompenserende/ regulerende strategier				
Er generelt afvisende eller afventende i nye situationer	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Trækker sig fra større sociale sammenhænge, som fester, udflugter m.m.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Kan på egen præmis modtage og give kontakt og berøring	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Søger støtte og skærmning i stimulifyldte miljøer gennem kendt medarbejder eller placering	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Arbejdshypotese og indsatsplan

Primære sanser				
Taktilsansen	**Ja**	**Nogle gange**	**Nej**	**Ved ikke**
Vil gerne have mange lag tøj på	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Udtrykker ubehag ved personlig hygiejne fx: ved at blive vasket i ansigtet, blive barberet/friseret/klippet, få børstet tænder/klippet negle, at komme i bad, få vasket hår….	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Er sensitiv, eller udviser ubehag ved berøring af: Tøj, sko, strømper, bestemt typer tekstur, sømme, tøjmærker, - vil helst ikke have tøj eller sko på.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Sensitiv i forhold til at røre ved/ undgår håndfladekontakt med fx sand, fingermaling, dej, holde i hånd mm.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Sensitiv overfor bestemte typer mad (konsistens)	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Bliver urolig ved berøring fra andre når borger er tæt på andre eller ved at være /stå tæt på andre	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Trækker sig fra omfavnelser og fysisk kontakt	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Er meget søgende på berøring og udviser kontaktsøgende adfærd	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Vrider sine hænder eller optaget af at have genstande i hænderne	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Selvstimulerende adfærd: fører ofte hånden til munden, putter ting/tøj i munden, samler spyt og gnider/leger med det, har hånden i bukserne/bukselommen, sidder på hænder og fødder, ”vikler” sig ind i sig selv eller tøj/stof, skubber/gnubber kroppen mod genstande, vægge eller andre mennesker.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Selvskadende adfærd: Kradser, bider eller slår sig, trækker sig i håret. Vedligeholder sår ved at krads i dem, slår sig til blods, river sig i håret, bider negle og neglerødder til blods, river negle af.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Arbejdshypotese og indsatsplan

Vestibulærsansen	Ja	Nogle gange	Nej	Ved ikke
Muskeltonus				
Har problemer med at sidde oprejst eller har tendens til at sidde og hænge	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Nedsat kropsfornemmelse (støder ind i ting eller placere sig uhensigtsmæssigt.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Fælder hovedet	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Slap underkæbe, evt. tendens til at savle	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Balancereaktioner og bevægemønstre				
Mister let balancen	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Snubler eller falder ofte	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Har forsinkede eller ingen beskyttende faldreflekser, fx tager ikke fra med hænder/arme ved fald	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Har en bredsporet gang	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Støtter sig til gelænder og personale	☐	☐	☐	☐

Uddybning:				
Har en trippende gang med små hurtige skridt	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Går med slæbende skridt og med en nedsat afvikling af hæl-tå funktion (går på flad fod)	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Hoved, nakke og skuldre er præget af stivhed	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Usikkerhed ved egen tyngdekraft				
Er utryg ved højder	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Reagerer med tegn på ubehag ved bevægelser/ændringer af hovedets stilling, fx hovedet nedad	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Støder ind i genstande	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Går forsigtigt/langsomt på trapper, ramper og ujævnt underlag	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Selvstimulerende adfærd				
Rokker kroppen frem og tilbage eller fra side til side	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Virrer med hovedet, vinker eller knipser med fingrene tæt ved øjnene	☐	☐	☐	☐

Uddybning:				
Ynder at sætte ting i bevægelse og iagttage drejningerne med øjnene	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Går med hoppende gang, eller gangen afbrydes af små hop/løb	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Modsætter sig at deltage i aktiviteter med megen motorisk bevægelse	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Arbejdshypotese og indsatsplan

Den proprioseptive sans	Ja	Nogle gange	Nej	Ved ikke
Muskeltonus				
Nedsat fornemmelse af egen krop	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Svagt håndgreb	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Overstrakte led	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Motorisk planlægning/kropsopfattelse				
Upræcise eller kejtede bevægelser	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Tager ”for høje” skridt ved ex trappegang	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Placerer sig skævt på møbler eller genstand	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Holder løst på genstande	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Holder fast/hårdt på genstande	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Taber ofte ting	☐	☐	☐	☐

Uddybning:				
Ser på hånden for at kunne række præcist ud/udføre kendte opgaver	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Bruger lang tid til af- og påklædning	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Selvstimulerende adfærd				
Er fysisk voldsom ved andre mennesker og genstande	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Tramper, hopper eller slår hænderne sammen i overdreven grad	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Skubber eller læner sig tungt mod personer og møbler	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Skærer tænder eller bider i genstande – eller bider andre	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Smider med (tunge) ting	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Selvskadende adfærd				
Kaster sig mod væggen eller andet	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Slår hovedet mod væggen eller andet	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Slår sig selv	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Bider sig selv	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Arbejdshypotese og indsatsplan

Sekundære sanser

Den visuelle sans

Generelt forsinket, forøget eller ingen reaktion på **visuelle stimuli** (syn)	**Ja**	**Nogle gange**	**Nej**	**Ved ikke**
Lukker ofte øjnene eller vender hovedet væk ved skift i lyskilde	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Slukker lyset og foretrækker mørke, solbriller, kasket mm.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Vil gerne have alt lyset tændt	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Drages af kraftigt lys udefra eller fra (blinkende) lamper / lys	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Foretrækker afdæmpede farver og visuelt stimulifattige omgivelser	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Vil gerne have mange ting omkring sig (pynt, nips, billeder)	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Den auditive sans (høre)

Generelt forsinket, forøget eller ingen reaktion på **auditive stimuli**	**Ja**	**Nogle gange**	**Nej**	**Ved ikke**
Holder for ørerne ved bestemte lyde	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Trækker sig fra begivenheder med højt lydniveau	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Vil gerne høre fx radio alene for at skærme mod andres lyde	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Vil gerne deltage i arrangementer med støj, fx fra mange mennesker, musik mm.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Skramler og rumsterer med genstande med lyd i	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Siger selv lyde og snakker højt	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Den olfaktoriske sans (lugte)				
Generelt forsinket, forøget eller ingen reaktion på **olfaktoriske stimuli** (lugt)	**Ja**	**Nogle gange**	**Nej**	**Ved ikke**
Holder sig ofte for næsen eller gemmer næsen i ærmet	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Undgår steder, hvor der laves mad	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Snuser gerne til alt, fx mad, tøj, andre mennesker	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Er opsøgende ift. kraftige dufte fra krydderier, parfume m.m.	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Den gustatoriske sans (smag)				
Generelt forsinket, forøget eller ingen reaktion på **gustatoriske stimuli** (smag)	**Ja**	**Nogle gange**	**Nej**	**Ved ikke**
Fravælger eller spytter mad ud med kraftig smag	☐	☐	☐	☐

Uddybning:				
Vælger de samme – gerne neutrale – madvarer igen og igen	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Spiser varieret og kraftigt krydret mad med mange smagsnuancer	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				
Smager på andet end mad – gerne med afvigende smag	☐	☐	☐	☐
Uddybning:				

Arbejdshypotese og indsatsplan